

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto K 20.—
za pol leta 10.—
za četrt leta 5.—
za 1 mesec 1.70

Posamezna številka 60 vin.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), prtiličje, levo.
Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 13

Ptuj, 28. marca 1920

II. letnik

Jugoslov. demokrat. stranka
sklicuje

JAVEN SHOD

ki se vrši

v nedelje, dne 28. marca 1920 ob pol
10. uri dopoldne v dvorani „Društvenega
doma“,

ki se nahaja v bližini „Narodnega doma“
v PTUJU.

Na shodu poročajo člani odstopivše beograjske in ljubljanske vlade, ter mnogi jugoslovanski poslanci o novem političnem položaju.

Tajništvo JDS.

JDS shod v Ptuju.

Na nedeljski shod v Ptuju v Društvenem domu prispejo iz Beograda bivši trgovinski minister g. dr. Kramer, bivši deželni predsednik g. dr. Žerjav, predsednik JDS v Sloveniji g. dr. Kukovec, frančiškanski pater Roko Vukotić, dalmatinski narodni poslanec in g. prof. Voglar, mariborski narodni poslanec.

Kakor znano, so se tekom zadnjih tednov vršili veliki shodi JDS v Ljubljani, Mariboru in Celju. Povsod je bila udeležba ogromna, disciplina na shodih vzorna; tudi tam, kjer je bilo par motilcev miru postaviti na bladno, je bila pozornost poslušalcev naravnost izvanredna.

Bili so to pravi tabori JDS. Jasno so nam pokazali, da vsi sloji naroda čutijo potrebo po stranki, ki jih združuje v enoto naprednih idej.

Isto zanimanje vidimo za shod pri nas.

Javljamo, da bo de dvorana v Društvenem domu odprta že ob 1/4 na 9. uri zjutraj dne

28. t. m., da se morejo udeležniki shoda
polagoma zbirati.

Pozdravljeni vnaprej!

ODBOR.

21. marca 1920.

V srcih naših bratov onkraj demarkacijske črte na Primorskem in Koroškem je danes praznik. Upanje na lepšo svobodno bodočnost in živa vera, ki sta bila v zadnjih letih edino, kar je ostalo na razvalinah domov v raztrganih dušah, slavita danes praznik.

Naši bratje vedo, da je danes zadonel širom Jugoslavije glas svobodnega brata v pomoč tlačnemu, vedo, da se družijo danes vsi zavedni člani naše nove države v eno samo mogočno zvezo, ki bo delovala za kulturni, gospodarski in socialni dobrobit in za osvoboditev teptanih bratov.

Izvanredno bridka je bila usoda naše primorske v teku vojne, ko sta gospodovala Nemec in Madjar po Vipavi in Krasu, po Gorah in Brdih, ko sta Avstrijec in Italijan tekmovala pri rušenju domov, pustošenju zemlje, ubijanju in zatiranju ljudstva.

Duševno deprimirani, gospodarsko popolnoma vničeni so doživeli Primorci konec vojne, so dočakali preobrat. Ob preobratu pa je bilo za moment pozabljeno trpljenje dolгих let. Jugoslavija se je rodila; zdelo se je, da se sanje uresničijo. Takrat je zavrelo veselje po naših gorah in dolinah v Primorju in v obrazih vseh se je brala sreča, ki so jo mogoče bolj kakor drugi osvobojeni deli naše države občutili ravno Primorci.

A bil je to samo svetel žarek, ki zasije sredi temne noči samo zato, da potopi pokrajino v še temnejšo noč: prišli so Italijani, žalost je zopet legla v srca naših.

Z belimi zastavami so prišli in sladkimi obrazi, a naši so jih poznali. Vedeli so, da

se bele zastave izpremenijo v trikoloro, vedeli so, da ima Italijan na licu nasmeh in sladko besedo, a v srcu sovraštvo za nje.

Takrat sem videl v dušo Italijana, videl sem pa tudi v srce naših rojakov in sem bil gotov, da je ni moči na svetu, ki bi zamogla zatreti tako globoko vkoreninjen čut narodnosti, da so in bodo vse italijanske zvižaje in vsa nasilstva brez uspeha.

Dobro vedo naši bratje v zasedenem ozemlju, da so živila, s katerimi so jih v gotovih krajih v začetku obsipali, pesek v oči, dobro vedo, da so nasilja in sekature, ki jih v posameznih slučajih danes doživljajo, samo predigra za to, kar bi se imelo zgoditi, čim bi faktično gospodstvo Italijanov zadobilo pravno podlago. Če so Italijani danes odprli nekaj slovenskih šol in par slovenskih paralelk, je to samo umazana politika, ki se bo spremenila po aneksiji. Če niso skušali nasilnom potom do danes Slovenca gospodarsko popolnoma uničiti, je za Italijane to naloga, ki si jo stavijo za bodoče dni.

In to je ravno, kar se mora preprečiti. Slovenec mora ostati na svoji zemlji svoj gospod! In v teh besedah je tudi dan eden glavnih ciljev, ki si jih stavimo danes, ko ustanavljamo „Jugoslovansko matico.“

Materijelno in duševno moramo stati neodrešenim bratom ob strani in delati za nje, ki so jim vezane roke. To delo smatramo za svojo sveto in prijetno dolžnost, za dolžnost, ki jo mora občutiti vsak državljani kot tak. Kajti z osvoboditvijo Primorske bo pridobila tudi naša država razven gospodarskih, trgovskih, prometnih in drugih dobrot tudi dobrih delavcev. Zemlja, ki je rodila razmehoma toliko odličnih mož na vseh poljih kulture, bo gotovo dala tudi izbornih moči v podpiranje naše državne stavbe.

O tem velikem prazniku, ko je združila lepa misel vse Jugoslovane v sveto delo, pošljamo pozdrave rojakom v zasedenem ozemlju in jim kličemo: „Bili smo vedno z vami v duhu; za vas hočemo delati do tedaj, da

Pravljice Božene Némcove.

Prevedel Dr. P.

(Nadaljevanje in konec.)

Svetopolk je šel k bratom, jih zbudil in velel, naj si izbere vsak enega konja. Slokega belega ni maral nobeden in ostal je torej Svetopolku. Zaran so pograbiljati seno, ki je bilo že suho, in se vrnili h kralju, konje pa so pustili pred mestom. Kralj jim je bogato plačal in jih poslal domov.

Za mestom so sedli na konje in jezdili k ribiču. Ribič se jih je izprva prestrašil, ko pa mu je vsak izsipa pest denarja, je bil zadovoljen. Ponoči je Svetopolk zaspal, bratje pa so se pokradli ven in se dogovorili, da uidejo, ker se jim ni ljubilo poslušati povelja najmlajšega brata. Odjezdili so in preden je solnce izšlo, so bili za gorami daleč od koč. Ko je Svetopolk vstal, je mislil, da bratje zunaj sedlajo, toda belček je stal sam. „Kje so bratje?“ je vprašal belca.

„Ušli so ti, ljubi gospod, sedaj so že daleč. Pa nič ne de, najej se, potem jih dohitiva.“

Po zajutruku se je Svetopolk poslovil od ribiča in odjezdil za brati. V nekem velikem gozdu so sedeli bratje na travi in obedovali ter se smejali, kaj neki je rekel brat, ko je vstal in našel samo svoje kljuse. Kar so konji zarežgetali in zdijali tovarišu belcu nasproti, na katerem je sedel brat Svetopolk. Polni strahu so ga prosili odpuščenja in jezdili zopet složno dalje. Pri nekem drevesu so našli privezanega izstradenega hrta.

„Naj gre eden in odveže tega psa“ je rekel Svetopolk. „Kdo bi odveza! psa, pusti ga, kdo ve, zakaj je privezan?“

Svetopolk je skočil sam s konja in osvobodil hrta. „Kadar ti bo najhuje, spomni se mene“, je rekel hrt in izginil v gošči. Začudil se je Svetopolk, bratom pa ni rekel nič.

Jezdili so zopet dalje in zagledali za nogo privezanega orla s povešeno glavo in povešinimi perotnicami. „Naj gre eden in odveže orla, da ne pogine gladu.“

„Kaj nas briga ta drapež, odveži ga sam, če hočeš.“

Svetopolk je skočil in odvezal orla. „Kadar ti bo najhuje, spomni se mene“, je rekel orel in izginil. Začudil se je Svetopolk, bratom pa ni rekel nič. Prijezdili so za gozdom k ribniku; tukaj so videli velikanskega krapa, ki se je premeteval po blatu. Skočil je Svetopolk s konja, dvignil krapa in ga spustil v vodo. „Kadar ti bo najhuje, spomni se mene“, je zašepetal krap in urno odplaval.

„Čudne živali“, si je mislil Svetopolk. Jezdili so dalje in prijezdili k velikemu mestu, kjer so slišali, da se kralj vojskuje. „Temu bo sedemindvajset junakov dobrodošla pomoč“, je rekel Svetopolk bratom, „pojdim, oglasimo se pri njem.“ Bratom je bilo všeč in jezdili so za njim. Kralj jih je z veseljem sprejel v službo; Svetopolka, ki mu je najbolj ugajal, je povišal za častnika. Bratje so se jezili, a Svetopolku niso mogli nič očitati, ker so videli, da se nikakor ni ponujal za čast.

Drugega dne je v bitki zmagovalo krilo, kjer se je bojeval Svetopolk na svojem belcu. Drugo krilo, kjer so bili bratje, se je umikalo. Svetopolkovo krilo

pa se je zagnalo s tako silo nad sovražnika, da je začel bežati in vojne je bilo konec. Hvaležni kralj je povišal Svetopolka za ministra, brate pa na Svetopolkovo prošnjo za častnike. Bratje pa so Svetopolku sedaj še bolj zavidali in čakali samo prilike, da se ga iznebijo.

Kralj je imel krasno zbirko slik, ki je bratje dotlej niso videli; Svetopolk je prosil kralja, naj jo pokaže. Med slikami je bila ena, ki je predstavljala devo kakor angel krasno. „Čegava podoba je?“ „To je hči mogočnega kralja, ki sem jo jaz snubil in ki je nenadoma izginila, da nihče ne ve kam, dasi sem obetal pol kraljestva tistemu, ki bi jo našel, a vsak se je vrnil brez uspeha.“

„Če bi je Svetopolk šel iskat, gotovo bi jo našel“ so rekli bratje potuhnjeno.

Kralj bi bil dal bogvekaj, če bi zvedel za nevesto, Svetopolka pa bi vendar preveč pogrešal. Svetopolk ni hotel, da bi ga bratje sramotili, in je rekel: „Milostivi kralj! Naj je tvoja nevesta na koncu sveta, tukaj imaš mojo roko, da ti jo pripeljem.“

Preden se je podal na pot, se je posvetoval s svojim belcem, ki še ni bil nič debelejši, dasi je stal v kraljevskem hlevu in dobival od mize svojega gospoda. „Ljubi gospod“, je rekel belec, „veliko nalogo si prevzel, toda ne boj se, z mojo pomočjo jo dovršiš in tvoji brezbožni bratje ne uidiijo kazni. Najprej pa si daj napraviti zlat čevljiček in ga vzemi s seboj.“ Svetopolk si je preskrbel zlat čevljič, dobil od kralja denar in odjezdil. Več dni sta jezdila križem čez gore in doline in se ustavila pri velikem nepreglednem jezeru. „Tukaj čakaj“, je rekel belec, „kraljična se bo vozila po jezeru